

Zbigniew Izdebski – pedagog i seksuolog, wykładowca Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu w Zielonej Górze. Współpracownik Naukowego Instytutu Kinsey’a, autor książek *Seksualność Polaków na początku XXI wieku. Studium badawcze (2012)* oraz *Seksualność Polaków w dobie HIV/AIDS. Ryzykowna dekada. Studium porównawcze 1997–2001–2005 (2006)*.

ZBIGNIEW IZDEBSKI

WSPÓŁCZEŚNI POLACY WOBEC SEKSUALNOŚCI

Purytanie czy hedoniści?

Żyjemy w czasach globalnej rewolucji stylu życia w zakresie związków intymnych, twierdzi Anthony Giddens¹, podkreślając, że nie ma dzisiaj przeobrażeń poważniejszych od tych, które dzieją się w obrębie małżeństwa, rodziny, życia osobistego i relacji emocjonalnych. Jego zdaniem, przemiany w obszarze związków intymnych mają dziś charakter globalny, a ich uwarunkowania i konsekwencje obserwowane są w różnych miejscach na świecie, chociaż specyfikacje są zróżnicowane lokalnie.

Źródło tych przemian tkwi w trzech równoległe przebiegających rewolucjach – rewolucji postindustrialnej, rewolucji cyklu życia i rewolucji w zakresie edukacji psychologicznej. Pierwsza związana jest ze

1 A. Giddens, *Przemiany intymności. Seksualność, miłość i erotyzm we współczesnych społeczeństwach*, przeł. A. Szulżycka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, s. 260.

wzrastającą niezależnością kobiet od mężczyzn dzięki wykształceniu, pracy zawodowej, zmianom równościowym, opóźnieniu urodzin pierwszego dziecka i spadku liczby posiadanych dzieci. Druga dotyczy zmian związanych z wydłużeniem czasu życia. Trzecia z rewolucji łączy się ze wzrostem refleksyjności jednostek w zakresie życia intymnego oraz rodzinnego i jest konsekwencją edukacji psychologicznej na temat funkcjonowania związków, pod wpływem której wzmacniany jest model partnerski².

Rewolucje te wpisują się w proces indywidualizacji, który zdaniem Ulricha Becka i Elizabeth Beck-Gernsheim jest jedną z cech „nowej ery w stosunkach intymnych”³. W konsekwencji orientacji na zaspokajanie indywidualnych potrzeb mamy bowiem do czynienia z sytuacją swoistego „konfliktu interesów” między miłością, rodziną i osobistą wolnością. Przy tym miłość i wolność osobista stały się dziś ważniejsze niż kiedykolwiek i jednocześnie ważne. Współczesne związki coraz rzadziej opierają się na uwarunkowaniach ekonomicznych czy powinnościach wobec dzieci, a coraz częściej na intymności i pragnieniu odczuwania szczęścia we dwoje. Ich podstawą stała się miłość, która jest temporalnie zmienna⁴.

Rzeczywisty obraz seksualności współczesnych Polaków odbiega od tego, który dominuje w przekazie medialnym. Jest o wiele bardziej zróżnicowany, zniuansowany i nie sprowadza się wyłącznie do beztróskiego eksperymentowania w zakresie aktywności seksualnej. Z drugiej strony w rzeczywistych zachowaniach seksualnych nie ma tak ostro zarysowanego jak w debacie społecznej, zwłaszcza politycznej, przeciwstawienia dwóch postaw wobec seksualności poddyktowanych stosunkiem do tradycyjnego, związanego z doktryną katolicką zestawu norm i wzorów postępowania.

W opracowaniu zostaną zaprezentowane wyniki badań doświadczeń i opinii związanych z seksualnością, zrealizowanych w 2011 roku na reprezentatywnej próbie 2720 Polaków w wieku 18–49 lat⁵. Swoistą próbą podsumowania będą charakterystyki czterech kategorii respondentów wyłonionych w wyniku analizy statystycznej uwzględniającej postawy wobec aktywności seksualnej oraz stosunku do partnera seksualnego, które określono jako: pasywni, purytanie, partnerzy i hedoniści.

Zmiany w obszarze życia intymnego

Wyniki badań ilościowych dotyczących doświadczeń i opinii na temat seksualności pozwalają nam na dostrzeżenie ważnych zmian zachodzących współcześnie w obszarze życia intymnego Polaków. Warto w tym miejscu odnieść się do niektórych z nich.

2 Por. T. Szlendak, *Socjologia rodziny. Ewolucja, historia, zróżnicowanie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2011, s. 394.

3 Zob. U. Beck, E. Beck-Gernsheim, *Normal Chaos of Love*, Polity Press, Cambridge 1995

4 Zob. T. Szlendak, *Socjologia rodziny*, s. 405.

5 Szczegółowy opis metodologii badań zawiera raport Zbigniewa Izdebskiego *Seksualność Polaków 2011. Raport z badania*, OBOP 2011. W analizach prezentowanych w tym opracowaniu uwzględniono respondentów w wieku 18–49 lat, czyli dorosłe osoby w wieku reprodukcyjnym; N=2720

Zmiany stosunku do małżeństwa – spadek popularności małżeństwa na rzecz alternatywnych form życia małżeńsko rodzinnego

Połowa badanych Polaków w wieku 18–49 lat to osoby niebędące w związku małżeńskim w tym 42% to osoby stanu wolnego (panny i kawalery), 7% osoby rozwiedzione i pozostające w separacji, 1% to osoby owdowiaste. Jednocześnie 81% respondentów deklarowało, że kiedykolwiek było w stałym, trwającym ponad 6 miesięcy związku, a 22,3% badanych aktualnie pozostaje w związku nieformalnym. Nie oznacza to automatycznie niechęci do małżeństwa. Życie w związku nieformalnym może być etapem wstępnym przed małżeństwem. Wśród badanych żyjących w związkach nieformalnych takie podejście ma prawie jedna trzecia kobiet (30%) i jedna czwarta mężczyzn (25%). Badanych będących w związkach nieformalnych poproszono o wskazanie powodów niezawierania związku małżeńskiego. Najczęstszymi powodami niechęci do formalizacji związku zarówno wśród mężczyzn, jak i wśród kobiet, było przekonanie, że ślub nie jest potrzebny, by być z kimś, kogo się kocha (31%:28%) oraz, to że ślub nie gwarantuje trwałości związku (26%:22%). Deklarowanie chęci lepszego poznania partnerki/a było prawie dwukrotnie częściej wskazywane przez mężczyzn niż przez kobiety (28%:15%). Odsetek kobiet i mężczyzn wskazujących powody tzw. natury ekonomicznej czy emocjonalnej był na zbliżonym poziomie: brak środków na ślub/wesele (14%:13%), zbyt młody wiek (20%:22%), konieczność większej dbałości o partnera i staranie się o jego względy w związku nieformalnym (12%:12%). Badani wskazywali także jako przyczynę braku decyzji o ślubie brak przekonania o tym, że ten związek, w którym są, jest związkiem na całe życie – deklaracje taką złożyło 11% mężczyzn i 9% kobiet. Niechęć jednego z partnerów do ślubu to powód zgłaszany przez 9% mężczyzn i 9% kobiet.

Pozostawanie w związku w sposób istotny wpływa na satysfakcję z życia seksualnego. Wśród osób usatysfakcjonowanych swoim życiem seksualnym największy odsetek stanowią osoby żyjące w związku formalnym (59%). Najczęściej niezadowolone z tej strefy swojego życia są osoby, które obecnie pozostają samotne (73%). Respondenci pozostający w związkach wypowiadają się na temat siły relacji w nich bardzo pozytywnie. Większość badanych uważa, że w ich związku dominują: szacunek (87%), poczucie szczęścia (86%), wzajemne wsparcie – również w sytuacjach trudnych i konfliktowych (80%), dbanie o partnera (86%) i zrozumienie (83%). Partnerów łączą wspólne zainteresowania oraz wspólne tematy rozmów (83%). Ponadto badani uznają, że są dla siebie atrakcyjni seksualnie (83%) i ponownie zdecydowałiby się na wybór obecnego towarzysza życia (82%).

Przemiany w zakresie zachowań intymnych i reprodukcyjnych – deregulacja seksu małżeńskiego, autonomia seksualności

Mężczyźni mają bardziej tradycyjne poglądy niż kobiety w kwestii funkcji prokreacyjnej małżeństwa, potrzeb seksualnych kobiet w związku, ale są bardziej liberalni w zakresie posiadania wielu partnerek seksualnych (tylko w stosunku do mężczyzn – od swoich partnerek oczekują, że nie będą one miały zbyt wielu doświadczeń).

Mężczyźni częściej niż kobiety podkreślają, że: celem seksu w małżeństwie jest przede wszystkim posiadanie potomstwa (41%:34%) oraz to, że kobieta w stałym związku ma obowiązek zaspokoić potrzeby seksualne partnera (55%:31%). Częściej również zgadzają się z twierdzeniem, że tylko posiadanie wielu partnerów w życiu pozwala poznać bogactwo doznań seksualnych (31%:24%).

Kobiety są bardziej tradycyjne niż mężczyźni w zakresie stosunku do seksu bez zaangażowania, miłości na całe życie, ale bardziej liberalne w kwestii utrzymywania dziewictwa do ślubu. Częściej twierdzą, że nie powinno się podejmować współżycia seksualnego bez większego zaangażowania (68%:40%). Częściej również odrzucają pogląd, że miłość do jednego partnera przez całe życie nie jest możliwa (53%:47%). Z kolei rzadziej niż mężczyźni zgadzają się poglądem, że utrzymywanie dziewictwa do ślubu jest przestarzałym wymogiem (53%:60%). Z perspektywy wyborów dokonywanych przez kobiety ich ocena seksualnych relacji w związku wydaje się mniej instrumentalna, a bardziej romantyczna. Poglądy mężczyzn można interpretować jako bliższe tradycyjnemu postrzeganiu relacji seksualnych i pozycji kobiety w związku.

Nowa rzeczywistość w związkach – znaczenie bliskości i partnerstwa

Zmiany w relacjach pomiędzy osobami pozostającymi w związkach można dostrzec, analizując wskazania badanych dotyczące preferowanych cech partnera. Cechą uznaną za atrakcyjną przez największą grupę badanych jest troskliwość i opiekuńczość. 85% przyznaje, że jest to ważna cecha partnera/ki. Kobiety częściej niż mężczyźni jako atrakcyjnego postrzegają partnera troskliwego i opiekuńczego (89%:78%). Równie wysoko w rankingu cech, które uznać można za pożądane u partnera, znajduje się łagodność i spokój. Partnera o takich cechach uznało za atrakcyjnego czterech na pięciu respondentów (81%). Przy czym istotnie częściej łagodność i spokój partnera cenią kobiety niż mężczyźni (85%:75%). Zapatrywania drugiej osoby na kwestie podziału ról w związku okazały się ważne dla 59% badanych, jednak odmiennie wartościowane przez kobiety i mężczyzn. Osoba będąca zwolennikiem partnerskiego podziału obowiązków jest atrakcyjna dla trzech czwartych kobiet (72%) i prawie dla połowy mężczyzn (45%).

Dbanie o wygląd i kondycję fizyczną okazało się bardzo ważną kwestią w ocenie atrakcyjności partnera seksualnego. Najczęściej wskazywaną cechą decydującą o atrakcyjności jest dbanie o wygląd zewnętrzny (85% badanych); dbałość o kondycję fizyczną stanowi ważny wyznacznik atrakcyjności dla trzech czwartych (74%) badanych (zarówno kobiet, jak i mężczyzn). Dwie trzecie badanych (67%) wysoko wartościuje atrakcyjność fizyczną drugiej osoby. Atrakcyjność fizyczną częściej cenią mężczyźni (70%) niż kobiety (64%). Dwie trzecie badanych (66%) wśród pożądanych cech drugiej osoby uwzględnia wygląd jej sylwetki. Przy tym mężczyźni częściej uznają za atrakcyjne kobiety szczupłe (70%).

Zmiana nastawienia do związków i seksu, ale jednak tradycyjnie osadzone oczekiwania wobec partnera

Otwarty na różne doświadczenia w życiu seksualnym, ale mający niewielu partnerów seksualnych – to preferowane cechy życia seksualnego partnera, zdaniem badanych. Dla 60% respondentów eksperymentowanie w życiu seksualnym stanowi o atrakcyjności drugiej osoby. Różnice we wskazaniach mężczyzn i kobiet dotyczące tej cechy są na zbliżonym poziomie i nie są istotne statystycznie. Jednocześnie ponad połowa badanych (53%) wysoko ocenia osoby, które w życiu seksualnym nie miały zbyt wielu partnerów i różnych doświadczeń. Doświadczenia w obszarze życia seksualnego różnicują kobiety i mężczyzn. Niewielkie doświadczenie jest postrzegane jako atrakcyjne częściej przez mężczyzn (56%) niż przez kobiety (50%).

Starszy, z zasobnym portfelem – to preferowane cechy statusu społecznego i pożądany wiek partnera – dostrzegamy tu tradycyjne nastawienie w tym zakresie. Przy tym kobiety trzykrotnie częściej niż mężczyźni (65%:23%) uznają za atrakcyjnego partnera takiego, który więcej zarabia. Co druga kobieta (51%) i tylko co piąty mężczyzna (18%) uznaje za atrakcyjne u partnera zajmowanie wyższego stanowiska. Kobiety cenią też dwukrotnie częściej niż mężczyźni wyższe wykształcenie partnera niż własne (40%:22%). Młodsze partnerki preferuje 84% mężczyzn, natomiast kobiety wolą zdecydowanie partnerów starszych (67%). Kobiety z kolei zdecydowanie częściej niż mężczyźni (75%:50%) przyznają, że cenią niezależność drugiej osoby, a także preferują partnerów pewnych siebie (80%:62%) oraz otwartych na zmiany (66%:53%). Orientację na karierę zawodową partnera wysoko ocenia ponad połowa kobiet (56%) i tylko prawie co trzeci mężczyzna (33%).

Seks w związkach

Dla prawie połowy badanych istotną kwestią jest możliwość realizowania własnych potrzeb seksualnych w związku. Prawie co piąty (19%) narzeka na tę sferę relacji z partnerem, twierdząc, że życie seksualne z partnerem nie jest dla nich satysfakcjonujące. Tyle samo badanych (19%) nie rozmawia na tematy związane z seksem ze swoim partnerem, nawet w sytuacji wystąpienia problemu. 18% przyznaje, że zdarza się im odbywać stosunki seksualne z partnerem/ką z innych powodów niż chęć zaspokojenia potrzeb seksualnych (np. na zgodę, dla „świętego spokoju”, w nagrodę za zachowania partnera).

Mężczyźni mają dwa razy więcej partnerek w ciągu życia niż kobiety (6:3) – zdecydowanie więcej kobiet wyszło za mąż za swojego pierwszego partnera seksualnego. Więcej kobiet przyznaje się do doświadczeń homoseksualnych i pożądania osób tej samej płci (szczególnie kobiety z młodszych kategorii wieku). Mniej kobiet w porównaniu z mężczyznami doświadcza orgazmu zawsze lub prawie zawsze (32%:67%).

Oczekiwania dotyczące życia seksualnego

Miłość jest warunkiem udanego życia seksualnego według większości respondentów w wieku 15–49 (71%). Co trzeci badany wierzy w silny związek między

tymi dwiema sferami. W znaczącą rolę miłości jako warunku udanego życia seksualnego w większym stopniu wierzą kobiety (77%) niż mężczyźni (64%). Z opinią, że głębsze zaangażowanie jest konieczne do podjęcia współżycia seksualnego, zgadza się 52%. Przekonanie o potrzebie uczuć w życiu seksualnym jest zdecydowanie częściej wskazywane wśród kobiet (65%) niż wśród mężczyzn (40%). Dla zdecydowanej większości badanych w wieku 15–49 miłosa gra wstępna jest tak samo ważna jak sam stosunek (79%). Przytulanie, bliskość, kontakt cielesny stawia na równi ze stosunkiem co drugi badany (52%). Gra wstępna (pocałunki, pieszczoty), intymna bliskość i kontakt cielesny jest zdecydowanie ważniejsza dla kobiet (odpowiednio 85% i 63%) niż dla mężczyzn (74%:41%).

Ciekawym dopełnieniem tego obrazu są dane dotyczące marzeń związanych ze współżyciem seksualnym. Kobiety marzą o „podstawowych” doznaniach w obszarze życia seksualnego; ich marzenia najczęściej dotyczą pragnień związanych z osiągnięciem satysfakcji w seksie – pragną rozkoszy, orgazmu, spełnienia seksualnego. Mężczyźni pragną urozmaiceń w życiu seksualnym; najczęściej marzą o różnego rodzaju technikach i sposobach uprawiania seksu, chcą wykorzystania gadżetów, pragną seksu analnego oraz grupowego.

Seks poza stałym związkiem

W kontekście funkcjonowania badanych w związkach bardzo ważną kwestią jest podejmowanie aktywności seksualnej poza takim związkiem, przez wiele osób określane jako zdrada. Wśród badanych w 2011 roku 16% osób przyznało się do podejmowania aktywności poza stałym związkiem, przy czym częściej takie deklaracje składali mężczyźni (21%) niż kobiety (16%). Dla 51% badanych, którym zdarzyło się przynajmniej raz uprawiać seks poza stałym związkiem, była to sytuacja jednorazowa, 43% uprawiało seks więcej niż raz. W ponad połowie przypadków (66%), partnerzy nie dowiedzieli się o tym, że ich partner/partnerka uprawiali seks poza stałym związkiem. W 30% przypadków informacja na temat niewierności partnera dotarła do zainteresowanych. Do seksu poza stałym związkiem najczęściej dochodzi po alkoholu (39%) oraz podczas wyjazdów/spotkań związanych z pracą respondentów. Sprzyjającą okazją do zdrady są po prostu spotkania w pracy (22%), delegacje (12%), wyjazdy integracyjne (10%), wyjazdy związane z pracą zarobkową (13%). Również urlop spędzany bez partnera to okoliczność sprzyjająca seksowi poza stałym związkiem (17%).

Polacy (coraz częściej) żyjący w pojedynkę

Wśród wszystkich badanych Polaków w wieku 18–49 lat tych, którzy deklaruwali, że nie mają partnera i nie są w związku, jest 27%. Najwięcej osób „żyjących bez pary” jest w kategorii wieku 18–24 (45,4%). W wieku 25–29 lat odsetek takich osób wynosi 15,4%, w wieku 30–39 lat jest ich 21,7%, a kategorii wiekowej 40–49 lat 17,2%. Mężczyzn wśród żyjących w pojedynkę jest więcej niż kobiet (58,7%:41,3%). Popularność tej formy życia zmienia się jednak w przypadku płci wraz z wiekiem. W młodszych kategoriach wieku 18–24 kobiety

i mężczyźni stanowią grupy niemal równoliczne wśród żyjących w pojedynkę (odpowiednio 45,5% i 45,3%). Sytuacja zmienia się jednak z wiekiem: w kategorii wieku 25–29 lat odsetek mężczyzn żyjących w pojedynkę spada do 17,1%, a kobiet do 13,6%. Po trzydziestym roku życia zaobserwować można nieznaczną, ale jednak przewagę kobiet wśród osób żyjących bez pary – 30–39 lat: 22% kobiet i 21,6% mężczyzn, a w wieku 40–49 lat 18,9% kobiet i 16% mężczyzn.

Single częściej niż singielki wskazują na większe potrzeby seksualne i częściej mają poczucie ich zaspokojenia. Seks w życiu ma dla singli większe znaczenie, są też z niego bardziej zadowoleni niż singielki, a niedostatki w życiu seksualnym wynikające z nieregularności odbywania stosunków płciowych będące konsekwencją braku stałego partnera częściej rozwiązują sami poprzez autoerotyzm. Wśród singli są tacy, którzy zachowują wstrzemięźliwość seksualną, ale jest ich mniej niż tych aktywnych.

Singielki w ogólnym obrazie jawią jako bardziej „zamknięte” na doznania płynące z życia seksualnego, mające poczucie mniejszej satysfakcji seksualnej i tym samym mniej zadowolone z tej sfery życia. Obraz ten dopełniają wyniki dotyczące autoerotyzmu, z których wynika, że ta forma zaspokojenia potrzeb seksualnych i zmniejszania napięcia seksualnego nie jest chętnie podejmowana przez kobiety żyjące w pojedynkę. Więcej kobiet niż mężczyzn żyjących bez stałego partnera wycofuje się z relacji o charakterze seksualnym lub podejmuje je, ale przede wszystkim ze znanymi osobami lub stałymi partnerami seksualnymi. W bardzo uogólnionym obrazie zachowania seksualne osób żyjących w pojedynkę można scharakteryzować nie w kategoriach opozycyjności: abstynencja versus promiskuityzm, ale raczej jako swoiste kontinuum: pomiędzy wycofaniem z relacji seksualnych a ich intensywnością.

Warto podkreślić, że osoby pozostające w związku współżyją częściej niż żyjące w pojedynkę. 80% osób, które są w związku, współżyje co najmniej raz w miesiącu; wśród osób, które nie są w związku, odsetek ten wynosi 31%. W ciągu ostatniego roku, nie współżyło 23% osób, które żyją w pojedynkę.

Postawy wobec seksu

W celu poznania empirycznego obrazu postaw Polaków wobec seksu poddano analizie odpowiedzi 2720 osób dorosłych w wieku 18–49 lat⁶. Badaną zbiorowość podzielono ze względu na stosunek do partnera i aktywność seksualną na cztery grupy (segmenty), charakteryzujące się pewnymi indywidualnymi cechami⁷. Dla pełniejszego zobrazowania sytuacji utworzono dodatkowo piąty segment – „Abstynenci”, do którego zakwalifikowano wszystkie te osoby, które

6 Badanie Z. Izdebskiego, *Wiedza na temat HIV/AIDS. Zachowania seksualne Polaków*, zrealizowane na zlecenie Ministerstwa Zdrowia przez TNS OBOP w 2005 roku. Badanie przeprowadzono na próbie 3200 Polaków w wieku 15–49 lat, następnie wyniki obliczono dla próby Polaków w wieku 18–49 lat.

7 Wyniki otrzymano przy użyciu programu SPSS, jako miarę odległości zastosowano logarytm wiarygodności, kryterium grupowania – Bayesowskie Schwarza.

nie miały jeszcze za sobą inicjacji seksualnej. Przedstawiciele wyodrębnionych segmentów różnią się pod względem stosunku do partnera seksualnego oraz stosunku do aktywności seksualnej.

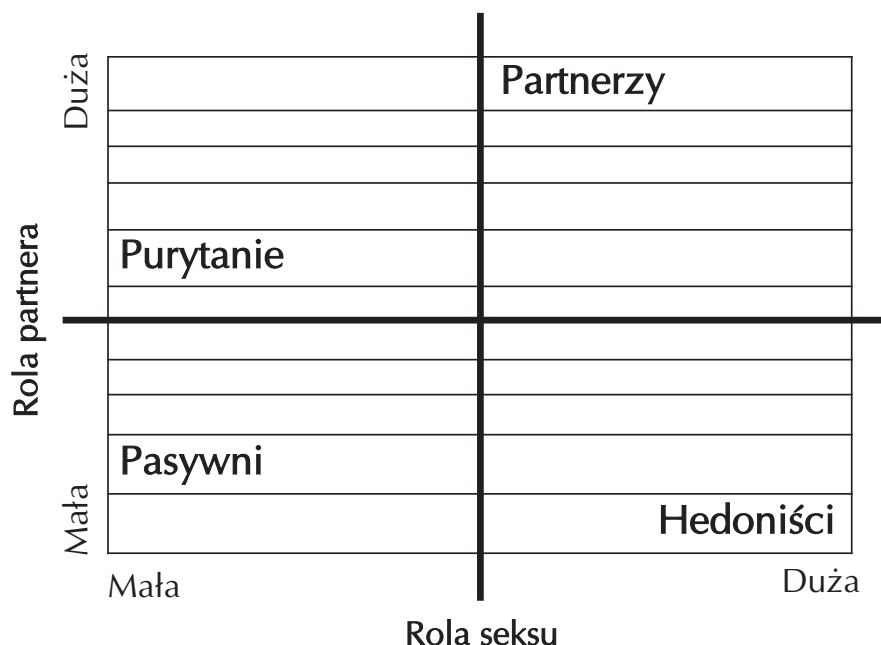

Diagram 1. Podział badanych ze względu na deklarowane przez nich postawy wobec seksu i wobec roli partnera. Osoby dorosłe, 18–49 lat, N = 2720, % badanych, rok 2005

Segment pierwszy, w którym znaleźli się „purytanie”, stanowi grupę przywiązującą duże znaczenie do partnera seksualnego, jednak małe do samego seksu. Dużą wagę zarówno do seksu, jak i do partnera przywiązują osoby w segmencie drugim – „partnerzy”. Postawę przeciwną prezentują osoby w segmencie trzecim, czyli „pasywni”, dla których ani osoba, z którą utrzymują kontakty seksualne, ani też samo współżycie nie są ważne. Seks ma duże znaczenie dla osób zaliczonych do segmentu czwartego – „hedonistów”, którzy – podobnie jak respondenci z segmentu trzeciego – przywiązują małe znaczenie do swojego partnera seksualnego.

Do pierwszej kategorii osób zaliczono respondentów, których poglądy wskazują na to, że przywiązują małe znaczenie zarówno do aktywności seksualnej, jak i do osoby partnera (**pasywni/nieaktywni**). Ten typ postaw reprezentują częściej osoby młode (18–24 lat), takie które prowadzą gospodarstwa domowe jedno- lub dwuosobowe, uczniowie i studenci oraz osoby bezrobotne. Przejawiają je częściej osoby wierzące, ale nieregularnie praktykujące, częściej oceniające negatywnie swoje życie seksualne, mniej zadowolone z życia niż przedstawiciele innych typów.

Druga z wyłonionej kategorii osób prezentuje postawy wskazujące na przywiązywanie dużej wagi do partnera i do aktywności seksualnej (**partnerzy**). Postawę taką przejawiają częściej osoby powyżej trzydziestego roku życia, lepiej wykształcone, pozostające w związku małżeńskim, wierzące i regularnie praktykujące.

Osoby zakwalifikowane do trzeciej grupy (**purytanie**) cechuje przywiązywanie znaczenia do partnera z jednoczesnym przypisywaniem mniejszej wagi do seksu. Postawy takie przejawiają częściej kobiety, osoby starsze, z wykształceniem zasadniczym, będące w związkach małżeńskich, wierzące i regularnie praktykujące.

Respondenci z czwartego segmentu, to osoby przywiązujące małe znaczenie do partnera ale duże do aktywności seksualnej (**hedoniści**). Pogląd takie częściej przejawiają mężczyźni, osoby, które mieszkają w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców, pracujące w zawodach wymagających wysokich kompetencji – kadra zarządzająca, właściciele prywatnych firm i zakładów.

Reprezentanci piątego typu postaw to osoby, które nie rozpoczęły jeszcze życia seksualnego (**abstynenci**). Do tej kategorii należą osoby stanu wolnego, głównie w wieku 18–24 lata, uczniowie i studenci, osoby wierzące i regularnie praktykujące.

W kontekście postawionego w niniejszym opracowaniu pytania ważne jest, które postawy dominują u dorosłych Polaków, osób w wieku reprodukcyjnym. Wbrew pozorom nie są to ani hedoniści, ani purytanie. Okazuje się, że dominującą kategorią są osoby, które określono jako pasywni (27%), niewiele mniej liczna jest kategoria badanych, którą nazwano partnerami (25%).

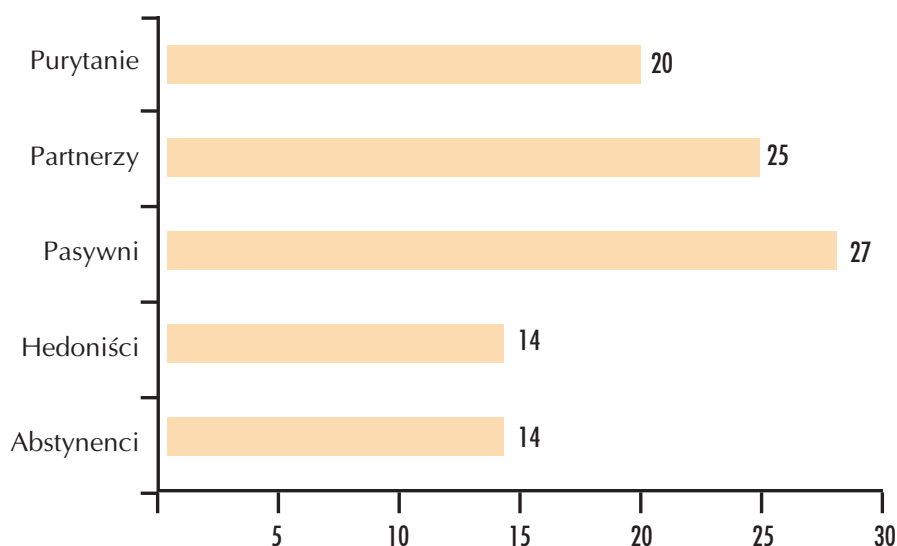

Diagram 2. Podział próby badawczej na segmenty. Osoby dorosłe, 18–49 lat, N = 2720, % badanych, rok 2005

Tak więc, jeśli trzeba by wskazać na to, co jest najbardziej charakterystyczną cechą w postawach wobec seksu współczesnych Polaków, to byłaby to dominacja postaw skrajnych – z jednej strony osób, dla których aktywność seksualna i osoba partnera odgrywają w życiu małą rolę, z drugiej zaś osób, dla których seks jest ważny w obu wymiarach, jakie wzięto pod uwagę, to jest zarówno stosunku do partnera, jak i aktywności seksualnej. Osób, które postrzegają seks głównie przez pryzmat relacji z partnerem (purytanie), bądź nie zwracają uwagi na osobę partnera, koncentrując się na satysfakcji seksualnej (hedoniści) jest stosunkowo mniej – odpowiednio 20% i 14%.

CONTEMPORARY POLES AGAINST SEXUALITY. PURITANS OR HEDONISTS?

The study presents the results of experience and opinion survey carried out in the group of Poles aged 18–49. The survey covered the issue of sexuality. As a result of a statistical analysis, attitudes towards the sexual activity have been determined. Four categories were created, classified as: passive, puritans, partners and hedonists. The partners and the passive turned out to be the largest groups quantitatively (25% and 27% respectively), the more extreme attitudes – the puritans and the hedonists – were not as common – 20 and 14% respectively.